

Põlva maakonnas, Räpina vallas, Süvahavva küla, Vija-Metsa kinnistu (registriosas nr 2584538, katastritunnus 87901:001:0138, edaspidi *Vija-Metsa kinnistu*) eraldistel 2, 3, 6, 7, 10 ja 11 sanitaarraiate keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise

1. OTSUSTUS

Lähtudes Toftani Metsanduse OÜ volitatud esindaja Meelis Schmidt 15.08.2024 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Vija-Metsa kinnistu eraldistel 2, 3, 6, 7 ja 10 metsakaitseeksperdi akti alusel lubatud sanitaarraiate ning eraldisel 11 kavandatud sanitaarraie keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*).

1.2. Raiete registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Raietel ei ole Võhandu jõele olulist mõju, kui veekaitsevööndis (põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetri ulatuses) puittaimestiku raiet ei teostata, sh alusmetsa ja põõsastikku ei raiuta, raidmeid ei jäeta veekaitsevööndisse ja veekogusse, Võhandu jõesängi ja kaldaid ei kahjustata.

1.2.2. Raietel ei ole olulist mõju paljanditele Saarõniidu müür ja Väikene müür, kui rasketehnikaga järsakute servast lähemal kui 10 meetrit ei liiguta, raietöödel puid paljanditele ei langetata ja paljandeid muul moel ei kahjustata.

1.2.3. Raietel ei ole olulist mõju jäälinnu elupaigale, kui veekaitsevööndi ulatuses puittaimestiku raiet ei teostata, väljaspool veekaitsevööndit ei teostata raietöid jäälinnu pesitsusperioodil 15. aprillist 31. juulini ning Võhandu jõest jämedaid vette kukkunud puid ei eemaldata.

1.2.4. Elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamisele aitab kaasa, kui hukkunud puistuosades jätta säilikpuudeks vähemalt 40tm/ha kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mis ei kuulu koristamisele ja jäävad metsa alatiseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Toftani Metsanduse OÜ volitatud esindaja Meelis Schmidt esitas 15.08.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandab sanitaarraiet Vija-Metsa kinnistu eraldistel 11 ja teatab metsakahjustustest eraldisel 2, 3, 6, 7 ja 10. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris vastavalt numbrite 50001055382, 50001055379, 50001055391, 50001055392, 50001059380 ja 50001055390 all.

Kavandatud raieala ja kahjustustega puistud kattuvad osaliselt Natura 2000 võrgustikku kuuluva Vöhandu loodusala. Kavandatud raieala ja kahjustustega puistud paiknevad valdavalt Vöhandu jõe ürgoru alal ning projekteeritava Vöhandu jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndi alal.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Metsateatis nr 50001055382 on esitatud sanitaarraie tegemiseks eraldisel 11, raie on kavandatud 2,57 ha suurusel alal raiemahuga 55 tm. Raie käigus puistu säilib.

Eraldisel 2 on metsateatisega nr 50001055382 teatatud tüvekahjuritest. Eraldisel 2 kasvab küps 98-aastane kuuse enamusega puistu, milles tugeva ürasekikahjustuse tõttu jalalkuivanud kuuskede grupid, vähem esineb vaiguniredega veel tooreid puid ja (juurepessu tunnustega) murdunud puid. Enamkahjustatud eraldise edelaosa ja väiksemad kolded idaosas, kus tervete puude täius tugimõõtmistel 12%, puistu on 0,5 ha ulatuses hukkunud. Ülejäänud alal hetkel kahjustusi vähem ja puistu on hetkel 0,61 ha ulatuses säilinud.

Eraldisel 3 on metsateatisega nr 50001055379 teatatud tüvekahjuritest. Eraldisel 3 kasvab küps 104-aastane kuuse enamusega puistu, milles tugev ürasekikahjustus, esineb (juurepessu tunnustega) murdunud puid. Enamkahjustatud eraldise 3 keskosa, milles tervete puude täius

tugimõõtmistel 12%, puistu on 0,84 ha ulatuses hukkunud. Ülejäänud alal kahjustusi vähem ja puistu on hetkel 1,29 ha ulatuses säilinud.

Eraldisel 6 on metsateatisega nr 50001055391 teatatud tüvekahjuritest. Eraldisel 6 kasvab küps 97-aastane kuusik, milles tugev üraskikahjustus, esineb ka vaiguniredega veel tooreid puid. Tervete puude täius 15%, puistu on 0,24 ha ulatuses hukkunud.

Eraldisel 7 on metsateatisega nr 50001055392 teatatud tüvekahjuritest. Eraldisel 7 kasvab küps 98- aastane kuuse enamusega puistu, koosseis on grupiline, täius ebaühtlane. Kuuskedel on tugev üraskikahjustus, esineb (juurepessu) tunnustega murdunud puid. Enamkahjustatud eraldise idaosa ja loodeosa, milles tervete puude täius 6%, puistu 0,43 ha ulatuses hukkunud. Ülejäänud osas kahjustusi vähem, puistu on hetkel 0,93 ha ulatuses säilinud.

Eraldisel 10 on metsateatisega nr 50001055380 teatatud tüvekahjuritest. Eraldisel 10 kasvab küps 102-aastane puistu, mille põhjaosas enam kuuske, lõunapoolses enam mändi. Kuuskedel on tugev üraskikahjustus, esineb juurepessu tunnustega murdunud puid. Enamkahjustatud eraldise põhjaosa, milles tervete puude täius 9%, puistu on 0,68 ha ulatuses hukkunud. Ülejäänud alal kahjustusi vähem, puistu on hetkel 0,67 ha ulatuses säilinud.

Sanitaarraieid tehakse metsa sanitaarse seisundi parandamiseks, ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamiseks, üraskite leviku tõkestamiseks, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Vija-Metsa kinnistu asub Põlva maakonnas, Himmiste külas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 15.02.2023 aastal kehtestatud Räpina valla üldplaneering¹ millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud lageraie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

¹ <https://www.rapina.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Vija-Metsa kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub Süvahavva külas hajaasustuspiirkonnas.

Eraldiste 2, 3, 6, 7, 10 ja 11 sanitaarraiete mõjualasse³ (30 meetri ulatuses servadest) jäävad kehtivad registreeritud metsateatistatud sama kinnistu piirnevatel eraldistel järgnevalt: sanitaarraie 2,57 ha hinnanguliseraiemahuga 55tm, aegjärgne raie pindalaga 1,09 ha ja raie mahuga 106tm ning lageraie 0,5ha raie mahuga 120tm.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid.

Eraldisel 2 kasvab 98-aastane kuuse enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis.

Eraldisel 3 kasvab 104-aastane kuuse enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis.

Eraldisel 6 kasvab 97-aastane kuuse enamusega puistu jänesekapsa kasvukohatüübis.

Eraldisel 7 kasvab 98-aastane kuuse enamusega puistu jänesekapsa-pohla kasvukohatüübis.

Eraldisel 10 kasvab 102-aastane männi-kuuse segapuistu jänesekapsa-mustika kasvukohatüübis.

Eraldisel 11 kasvab 101-aastane männi-kuuse segapuistu jänesekapsa kasvukohatüübis.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatavad raied läbi viiakse. Raielankidega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Eesti looduse infosüsteemi andmetel jäävad Vija-Metsa kinnistu eraldised 2, 3, 6, 7, 10 ja 11 täies ulatuses Võhandu jõe ürgoru alale, kus hetkel kehtib Looduskaitseaduse § 31 lõikes 2 kehtestatud kaitsekord.

Kirjaga nr 7-4/20/5270 edastas Keskkonnaamet 03.04.2020 Keskkonnaministeeriumile menetluse algatamiseks Keskkonnaameti poolt ettevalmistatud Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eeskirja uuendamise väljatöötamise kavatsuse, mille kohaselt jäävad kavandatud raiealad täielikult projekteeritavasse Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndisse. Kaitsekorra uuendamisega täpsustatakse kaitse-eesmärgi sõnastust ning juurde lisatakse ka Natura ala kaitse-eesmärk. Arvestatud on kõigi teadaolevate väärtustega. Kavandatavaks kaitse-eesmärgiks on kaitsta Võhandu jõe keskjooksu ürgorgu, selle lisaorge, oruveerudel esinevaid liivakivipaljandeid, allikaid, koopaid, ürgorgu ümbritsevaid kultuur- ja loodusmaastikke ning kaitsta ohustatud kaitsealuseid liike ja nende elupaiku, sealhulgas kaitsta loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpe: jõed ja ojad (3260), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad aruniidud lubjavesel mullal (*6270), lamminiidud (6450) ning liivakivipaljandid (8220); loodusdirektiivi II lisas nimetatud liike: harilik hink, harilik võldas, paksukojaline jõekarp, kollane kivirik ning kaitsta II kaitsekategooria liiki jäälindu.

Kahjustatud puistud ja kavandatud raieala jäävad Natura 2000 võrgustikku kuuluva Võhandu jõe ürgoru loodusala järgnevalt: eraldis 2 1,06 ha ulatuses, eraldis 3 täies ulatuses, eraldis 6 täies ulatuses, eraldis 7 0,3 ha ulatuses, eraldis 10 0,57 ha ulatuses ja eraldis 11 0,58 ha ulatuses.

Kahjustatud puistu eraldisel 3 jääb osaliselt (ca 0,21 ha ulatuses) Võhandu jõe veekaitsevööndisse. Kahjustatud puistud ja kavandatud raieala jäävad Võhandu jõe kalda piiranguvööndisse järgmiselt: eraldis 2 0,96 ha ulatuses, eraldis 3 täies ulatuses, eraldis 6 täies ulatuses, eraldis 7 0,3 ha ulatuses, eraldis 10 0,85 ha ulatuses ning eraldis 11 0,69 ha ulatuses.

Võhandu jões on Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärgiks olevate II kategooria kaitsealuse liigi paksukojalise jõekarbi ning III kategooria kaitsealuste liikide, hingi ja võldase elupaik.

Raiealade mõjualasse jääb Võhandu jõgi ja loodusdirektiivi elupaigatüübid jõed ja ojad (3260) lamminiidud (6450) ning vanad looduspõõsad (9010*).

Raiealade mõjualasse jääv Võhandu jõgi on veekoguna kantud lõheliste kudemis- ja elupaikade nimistusse⁴.

Võhandu jões on III kategooria kaitsealuse liigi harjuse elupaik.

Eraldistele 3 (0,8ha ulatuses) ja 6 (0,05ha ulatuses) jäävad projekteeritava Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks oleva linnuliigi jäälinnu elupaikade osad.

Eraldise 3 põhjaosas jääb järsak ja liivakivipaljand Saarõniidu müür ning eraldise 2 kahjustatud puistu mõjualasse jääb järsak ja liivakivipaljand Väikene müür.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

⁴ Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73, „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/127062022011>

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava lageraie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- Eraldi 3 jääb 0,21 ha ulatuses Võhandu jõe veekaitsevööndisse. Kui raie tegemisel Võhandu jõe veekaitsevööndis puittaimestikku ei raiuta, raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ei jäeta ning mootorsõidukitega Võhandu jõe kaldaid ei kahjustata ja rööpaid ei tekitata, veekogust läbi ei sõideta, siis raietööde teostamisel ei ole Võhandu jõe seisundile olulist negatiivset mõju. Kahjustatud puistud ja kavandatud raieala jäävad Võhandu jõe kalda piiranguvööndisse järgmiselt: eraldi 2 0,96 ha ulatuses, eraldi 3 täies ulatuses, eraldi 6 täies ulatuses, eraldi 7 0,3 ha ulatuses, eraldi 10 0,85 ha ulatuses ning eraldi 11 0,69 ha ulatuses.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- Kavandatud sanitaarraied ja ei mõjuta oluliselt maastiku mitmekesisust, kui hukkunud puistuosades jäetakse mitmekesisuse ja maastikuilme säilimiseks säilikpuid 40tm/ha.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud, eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud raiealad jäävad osaliselt Võhandu jõe ürgoru loodusalale ja osalist loodusalaga piirnevale alale. Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“⁵.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/304042017006>

Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Vöhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõigel kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel enam rohkem ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Vija-Metsa kinnistul on tugeva üraskikahjustuse tõttu tekkinud hukkunud puistutega alad, ehk üksikpuudega lagedad alad järgmiselt.

Eraldisel 2 on hukkunud 0,5 ha, milles kahjustatud on 75% tagavarast ning säilinud elujõuliste puude täius on 12%.

Eraldisel 3 on hukkunud 0,84 ha, milles kahjustatud on 75% tagavarast ning säilinud elujõuliste puude täius on 12%.

Eraldisel 6 on hukkunud 0,24 ha, milles kahjustatud on 77% tagavarast ning säilinud elujõuliste puude täius on 15%.

Eraldisel 7 on hukkunud 0,43 ha, milles kahjustatud on 88% tagavarast ning säilinud elujõuliste puude täius on 6%.

Eraldisel 10 on hukkunud 0,68 ha, milles kahjustatud on 77% tagavarast ning säilinud elujõuliste puude täius on 12%.

Juba hukkunud puistute koristamisega vana metsa osakaal täiendavalt ei lange, ei toimu metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Elustiku mitmekesisust ja maastikuilmet aitavad säilitada hukkunud puistuosades säilikpuude jätmine 40tm/ha. Ülejäänud eraldiste osadel ja eraldisel 11 on kahjustusi hetkel vähem ja puistud säilivad.

Eraldise 3 sanitaarraiate mõjualasse jääb loodusala kaitse-eesmärgiks olev loodusdirektiivi elupaigatüüp 3260 (jõed ja ojad) ning samal alal kaitse-eesmärgiks olevate liikide paksukojalise jõekarbi, võldase ja hingi elupaik.

⁶Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

Veekaitsevööndi lagedaks raiumine halvendab jõe seisundit, sh elupaigatüüpi jõed ja ojad (3260). Täielik jõekallaste avatus toob endaga kaasa niitjate rohevetikate ja veesisese taimestiku vohamise, samuti veetemperatuuri lokaalse tõusu jões. Jõekallaste täielik avatus suurendab ohtu erosiooniks ning toiteainete kandeks raiealadelt jõkke. See omakorda võib kahjustada olemasolevat vee-elupaika ning vähendada vee-elustikule sobivaid elutingimusi jões.

Puittaimestiku säilitamine Võhandu jõe veekaitsevööndis aitab vältida valgustingimuste (varjatuse) ja veetemperatuuri muutusi ning erosiooni teket. Säilinud varjatus aitab hoida Võhandu jõge jahedaveelisenä ning jões säilitada hapniku taset. Jahedaveeline ja kõrge hapniku tase jões on oluline mitmetele kaitstavatele veelustiku liikidele sh harilikule võldasele, hingile ja paksukojalisele jõekarbi. Liigi kaitse tagatakse läbi elupaiga kaitse, ehk raiega ei tohi vee kvaliteeti halvemaks muuta.

Kui raiete tegemisel Võhandu jõe veekaitsevööndis puittaimestikku ei raiuta, st veekaitsevööndi ulatuses (10 m) puistu säilib, raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ei jäeta, mootorsõidukitega Võhandu jõe kaldaid ei kahjustata, rööpaid ei tekitata, veekogust läbi ei sõideta, siis raietööde teostamisel ei ole Võhandu jõele, sh loodusdirektiivi elupaigatüübile jõed ja ojad (3260), olulist negatiivset mõju. Kahjustuste likvideerimiseks teostatavad sanitaarraied ei mõjuta oluliselt Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärkideks olevate paksukojalise jõekarbi, hingi ja võldase elupaika ning loodusdirektiivi elupaigatüüpi jõed ja ojad (3260).

Eraldise 3 sanitaarraieala mõjualasse jääb Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi elupaigatüüp lamminiidud (6450). Lamminiite ohustavad kõige rohkem hooldamata jätmine ning valed hooldusvõtted. Sanitaarraiate teostamine metsaalal ei kahjusta raieala mõjualasse jäävat lamminiitu.

Eeltoodust tulenevalt ei ole kavandatud tegevustel olulist mõju Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kahjustuste likvideerimiseks lubatud sanitaarraied eraldistel 2, 3, 6, 7 ja 10 ning kavandatud sanitaarraie eraldisel 11 paiknevad Võhandu jõe ürgoru ja projekteeritava Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndi alal. Mõju Võhandu jõe ürgoru ning projekteeritava Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndi kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Võhandu jõe ürgoru loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Eraldise 3 sanitaarraie põhjaosasse jääb järsk nõlv jõe suunas ja paljand Saarõniidu müür. Eraldise 2 sanitaarraie mõjualasse jääb järsk nõlv jõe suunas ja paljand Väikene müür.

Rasketehnikaga liiklemine kaldapaljandi läheduses ja paljandile puude langetamine võib paljandit rikkuda ning sellega rikkuda ka maastikuilmet. Paljandite Saarõniidu müür ja Väikene müür kahjustamist on võimalik vältida, kui järsaku ja paljandi servade lähedal (vähemalt 10 meetri ulatuses järsaku servast) rasketehnikaga ei liiguta ning paljanditele puid ei langetata.

Eraldisele 3 0,8ha ulatuses ja eraldisele 6 0,05ha ulatuses jäävad projekteeritava Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala kaitse-eesmärgiks oleva II kategooria kaitsealuse linnuliigi jäälinnu piiritletud elupaikade osad. Jäälinde pesitseb loodusmaastikus puhaste selgeveelistel ja aeglasevoolulistel kohati madala sügavusega vooluveekogudel jõgede ja ojade kallastel või nende lähinaabruses. Pesakoopa, mis on 0,3-1 m pikk, uuristab liivakivipaljandist kaldajärsakusse, mis asub vahetult veekogu ääres, selle puudumisel võib pesa rajada ka tuuleheitega ümberpaiskunud puude maast kerkinud juurestikuketastesse. Jäälinde eelistab vooluveekogusid, mille kaldad on kaetud põõsaste ja puudega. Metsaraie ja rasketehnikaga

liiklemine pesitsusperioodil avaldab liigile häirivat mõju. Kui Võhandu jõe veekaitsevööndi ulatuses puittaimestiku raiet ei teostata, väljaspool veekaitsevööndit ei teostata raietöid jäälinnu pesitsusperioodil 15. aprillist 31. juulini ning Võhandu jõest jämedaid vette kukkunud puid ei eemaldata, ei kahjusta kahjustuste likvideerimiseks soovitatud sanitaarraiete teostamine jäälinnu elupaikade seisundit.

Raialal ja mõjupiirkonna alal ei esine teadaolevalt teisi projekteeritava Võhandu jõe ürgoru kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks.

Raiala mõjualasse jääb loodusdirektiivi elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*) raialaga piirneval Via-Villemi kinnistul. Sanitaarraie teostamine piirneval alal ei kahjusta elupaigatüübi vanad loodusmetsad (9010*) seisundit.

Raialaga piirnev Võhandu jõgi on lõheliste kudemis- ja elupaigaks ning on harjuse elupaigaks. Puittaimestiku säilitamine Võhandu jõe veekaitsevööndis aitab vältida valgustingimuste (varjatuse) ja veetemperatuuri muutusi ning erosiooni teket. Säilinud varjatus aitab hoida Võhandu jõge jahedaveelisena ning jões säilitada hapniku taset. Jahedaveeline ja kõrge hapniku tase jões on oluline kaitstavatele liikidele sh lõhelistele.

Kui raietöödel Võhandu jõe veekaitsevööndis puittaimestiku raiet ei teostata, st veekaitsevööndi ulatuses (10 m) puistu säilib, raidmeid veekaitsevööndisse ja veekogusse ei jäeta, mootorsõidukitega Võhandu jõe kaldaid ei kahjustata, rööpaid ei tekitata, veekogust läbi ei sõideta, siis raietööde teostamisel ei ole lõheliste ja harjuse elupaigale olulist negatiivset mõju.

Tulenevalt eeltoodust, ei ole kavandatud raietöödel olulist negatiivset mõju Võhandu jõe ürgoru ja projekteeritava Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala piiranguvööndi maastikuilmele ja seisundile.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas Räpina valla üldplaneeringuga, projekteeritava Võhandu jõe ürgoru maastikukaitseala kavandatava kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega, olulist negatiivset mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt teostada raietööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kahjustuste likvideerimiseks metsakaitseeksperdiisiga soovitatud sanitaarraietel ja kavandatud sanitaarraiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid töde

tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Võhandu jõe ürgoru loodusalale, selle kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Eelhinnangu koostaja:

Ene Pae

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond